काठमाडौं विश्वविद्यालय
मानसिक स्वास्थ्य केन्द्र सञ्चालन निर्देशिका, २०८०

काठमाडौं विश्वविद्यालय कार्यव्यवस्था नियम, २०४९ को नियम ४.१.२२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी काठमाडौं विश्वविद्यालय अन्तर्गत मानसिक स्वास्थ्य केन्द्रको स्थापना एवं सञ्चालन गर्नका लागि कार्यकारी परिषद्ले यो निर्देशिका बनाएको छ ।

परिच्छेद : एक
प्रारम्भिक

१. सङ्क्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

(१) यस निर्देशिकाको नाम काठमाडौं विश्वविद्यालय मानसिक स्वास्थ्य केन्द्र सञ्चालन निर्देशिका, २०८० हुनेछ ।

(२) यो निर्देशिका कार्यकारी परिषद्ले पारित गरेको मितिबाट प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा :

विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामा :

(१) 'विश्वविद्यालय' भन्नाले काठमाडौं विश्वविद्यालय ऐन, २०४८ अन्तर्गत स्थापित काठमाडौं विश्वविद्यालय सम्झनुपर्छ ।

(२) 'निर्देशिका' भन्नाले काठमाडौं विश्वविद्यालय मानसिक स्वास्थ्य केन्द्र सञ्चालन निर्देशिका, २०८० लाई सम्झनुपर्छ ।

(३) 'कार्यकारी परिषद्' भन्नाले काठमाडौं विश्वविद्यालयको कार्यकारी परिषद्लाई सम्झनुपर्छ ।

(४) 'स्कुल' भन्नाले विश्वविद्यालयको स्कुल अफ मेडिकल साइन्सेज सम्झनुपर्छ ।

(५) 'केन्द्र' भन्नाले काठमाडौं विश्वविद्यालय मानसिक स्वास्थ्य केन्द्र सञ्चालन निर्देशिका, २०८० सम्झनुपर्छ ।

(६) 'व्यवस्थापन समिति' भन्नाले केन्द्रको व्यवस्थापन समिति सम्झनुपर्छ ।

(७) 'डिन' भन्नाले स्कुल अफ मेडिकल साइन्सेजको डिन सम्झनुपर्छ ।

(८) 'निर्देशक' भन्नाले केन्द्रको निर्देशक सम्झनुपर्छ ।

परिच्छेद : दुई
केन्द्रको स्थापना र उद्देश्य

३. केन्द्र स्थापनाको उद्देश्य निम्नानुसार रहेका छन् :

(१) प्राथमिक स्वास्थ्य उपचारमा सहयोग पुऱ्याउन मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी स्वास्थ्य जनशक्तिलाई तालिम दिने कार्यमा देशलाई आत्मनिर्भर गराउने ।

(२) मानसिक स्वास्थ्य रोगको निरूपण, रोकथाम, उपचार र विशेषज्ञ सेवा उपलब्ध गराउने ।

मिति २०८०/४/९ मा बसेको कार्यकारी परिषद्को ६९६ औं बैठकबाट अनुमोदित

(३) मानसिक स्वास्थ्य उपचार सम्बन्धी ज्ञान र सूचनाको स्रोत केन्द्रका रूपमा कार्य गर्ने ।

(४) विभिन्न तहमा कार्यरत स्वास्थ्य कार्यकर्ताहरूका लागि मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी स्वास्थ्य शिक्षण सामग्री उत्पादन गर्ने कार्यमा आत्मनिर्भर गराउन सहयोग पुऱ्याउने ।

(५) सबै तहको मानसिक स्वास्थ्य उपचारमा संलग्न स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई अन्य आधुनिक मानसिक स्वास्थ्य केन्द्रसँग समन्वय राखी प्रविधि हस्तान्तरण गर्ने स्रोत केन्द्रका रूपमा कार्य गर्ने ।

(६) देशमा विद्यमान तथा चुनौतीपूर्ण आकाङ्क्षाहरूको परिपूर्तिका लागि मानसिक स्वास्थ्य र सोसँग सम्बन्धित विज्ञानका क्षेत्रमा अनुसन्धानका माध्यमबाट मानसिक स्वास्थ्य रोकथाम र चिकित्साका नयाँ प्रविधिको विकास गर्ने ।

(७) राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय सङ्घ-संस्थाहरूसंग समन्वयमा मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।

परिच्छेद : तीन
व्यवस्थापन समितिको गठन र पदावधि

४. केन्द्रको व्यवस्थापन समितिको गठन र पदावधि :

(क) रजिस्ट्रार : काठमाडौं विश्वविद्यालय – अध्यक्ष

(ख) डिन, स्कुल अफ मेडिकल साइन्सेज, काठमाडौं विश्वविद्यालय – उपाध्यक्ष

(ग) निर्देशक, काठमाडौं विश्वविद्यालय मानसिक स्वास्थ्य केन्द्र – सदस्य सचिव

(घ) मनोचिकित्सा विभागीय प्रमुख, काठमाडौं विश्वविद्यालय शिक्षण अस्पताल – सदस्य

(ङ) कार्यकारी परिषद्बाट मनोनीत चिकित्सा क्षेत्रमा कार्यरत प्राध्यापकमध्येबाट – सदस्य (१जना)

(च) कार्यकारी परिषद्बाट मनोचिकित्सा विभागमा कार्यरत चिकित्सकहरूमध्येबाट मनोनीत – सदस्य (१ जना)

(छ) अध्यक्षबाट मनोनीत सामाजिक सेवा, उद्योगपति, लब्धप्रतिष्ठित व्यक्तिहरूमध्येबाट – सदस्य (१ जना)

व्यवस्थापन समितिका पदेन सदस्यहरू बाहेक मनोनीत सदस्यहरूको पदावधि २ वर्षको हुनेछ ।

परिच्छेद : चार
व्यवस्थापन समितिको बैठक तथा सञ्चालन कार्यविधि

५. व्यवस्थापन समितिको बैठक, सञ्चालन र कार्यविधि :

(१) व्यवस्थापन समितिको बैठक अध्यक्षको स्वीकृति लिई सदस्य सचिवले बोलाउनेछ । साधारणतया बैठक बस्ने ३ दिन अगावै हरेक सदस्यहरूलाई सूचना गरिनेछ तर अध्यक्षले आवश्यक ठानेमा जुनसुकै समयमा पनि बैठक बोलाउन सकिनेछ ।

(२) व्यवस्थापन समितिको गणपूरक सङ्ख्या व्यवस्थापन समितिको सम्पूर्ण सदस्य सङ्ख्याको ५० प्रतिशत हुनेछ ।

(३) व्यवस्थापन समितिको बैठकमा गर्ने निर्णयहरू उपस्थित सदस्यहरूको बहुमतद्वारा

मिति २०८०/४/९ मा बसेको कार्यकारी परिषद्को ६९६ औं बैठकबाट अनुमोदित

गरिनेछ । पक्ष-विपक्षमा बराबर मत भएमा अध्यक्षले निर्णायक मत दिन सक्नेछ ।

(४) व्यवस्थापन समितिका निर्णयहरू प्रत्येक सदस्यकहाँ पठाइनेछ ।

(५) व्यवस्थापन समितिको बैठकमा भएका निर्णयहरू माइन्युट गरिनेछ र अध्यक्षबाट प्रमाणित गराउनुपर्नेछ ।

(६) व्यवस्थापन समितिले आवश्यक ठानेमा बैठकमा अन्य महानुभावहरूलाई आमन्त्रित गर्न सक्नेछ । आमन्त्रित महानुभावहरूले छलफलमा भाग लिन सक्नेछन् तर मतदानमा भाग लिन पाउने छैनन् ।

(७) अध्यक्षको अनुपस्थितिमा उपाध्यक्षले बैठकको अध्यक्षता गर्नेछ ।

(८) बैठक कम्तीमा वर्षको ३ पटक बस्नुपर्नेछ ।

परिच्छेद : पाँच
व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार

६. केन्द्रको व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार :

(१) केन्द्रको मूलभूत उद्देश्य अनुसार अल्पकालीन तथा दीर्घकालीन कार्यक्रम निर्धारण गर्नु-गराउनु हुनेछ ।

(२) केन्द्रको चल-अचल सम्पत्तिको संरक्षण, प्रवर्धन तथा लगानी गर्नु-गराउनु हुनेछ ।

(३) आवश्यकता अनुसार समय-समयमा विभिन्न प्रकारको कोष (Fund) को स्थापना गर्न केन्द्रले आवश्यक त्रि,याकलाप गर्ने र प्राप्त कोष नियमानुसार सञ्चालन गर्नु गराउनु हुनेछ

(४) केन्द्रद्वारा प्रदान गरिने सेवाको किसिम तोक्नु तथा सोको मूल्य निर्धारण गर्नु हुनेछ ।

(५) केन्द्रमा उपचारार्थ आउने तथा भर्ना हुने गरिब र असहाय बिरामीहरू शुल्क तिर्न नसक्ने अवस्था भएमा उपचार गर्ने सम्बन्धित विशेषज्ञ र केन्द्रका निर्देशकको सिफारिसमा समितिले लागेको शुल्कमा पूरा वा आंशिक मिनाहा गर्न सक्नेछ ।

(६) केन्द्रको व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यकता अनुरूप विभिन्न उपसमितिहरू गठन गर्ने र सो उपसमितिको कार्यक्षेत्र, कार्यविधि तथा पारिश्रमिक तोक्नेछ ।

(७) केन्द्रलाई आवश्यक पर्ने विभिन्न प्रकारका पदहरूको दरबन्दी सृजना र सोको आवश्यक न्यूनतम योग्यता समेत निर्धारण गरी स्वीकृतिका लागि सम्बन्धित निकायमा पठाउनेछ ।

(८) काठमाडौं विश्वविद्यालय बाहिरका विशेषज्ञहरूबाट केन्द्रको नियमित वा अन्य कुनै कार्य सञ्चालनका लागि सेवा लिनुपर्ने भएमा त्यस्ता सेवाको क्षेत्र यकिन गरी प्रति सेसन वा सम्झौताका आधारमा काम लगाउन स्वीकृति दिन सक्नेछ । यसरी सेसन वा सम्झौताका आधारमा काम लगाउँदा सोको पारिश्रमिक समेत समितिले नै तोक्नेछ ।

(९) आन्तरिक आयस्रोतबाट व्यहोर्ने गरी आफू अन्तर्गतका शिक्षक र कर्मचारीलाई पुरस्कार वा प्रशंसापत्र, सहुलियत वा अन्य सुविधाको व्यवस्था गर्नु-गराउनु पर्नेछ ।

(१०) आन्तरिक आयस्रोतबाट व्ययभार व्यहोर्ने गरी विद्यार्थीहरूका लागि छात्रवृत्तिको व्यवस्था गर्नु-गराउनु पर्नेछ ।

(११) कार्यकारी परिषद्बाट स्वीकृति लिई स्वदेशी वा विदेशी सङ्घ-संस्था वा व्यक्ति वा जनसमुदायबाट दानदातव्य र सहयोग प्राप्त गर्न सक्नेछ ।

(१२) केन्द्रका लागि विश्वविद्यालय बाहिरबाट शिक्षक-कर्मचारी नियुक्त गर्नुपर्ने भएमा कार्यकारी परिषदको स्वीकृति लिएर मात्र अस्थायी वा करारमा नियुक्त गर्न सकिनेछ ।

(१३) केन्द्रको उद्देश्य हासिल गर्न आवश्यकता अनुसार मातहतका उपकेन्द्रहरू स्थापना गर्न सकिनेछ ।

परिच्छेद : छ
निर्देशक

७. निर्देशकको नियुक्ति :

(१) काठमाडौं विश्वविद्यालय मानसिक स्वास्थ्य केन्द्रको शैक्षिक, प्रशासनिक तथा आर्थिक कार्य समेत सञ्चालन गर्ने गरी प्रमुखका रूपमा निर्देशक रहनेछन् ।

(२) निर्देशक केन्द्रको पूरा समय काम गर्ने पदाधिकारी हुनेछन् ।

(३) निर्देशकको नियुक्ति व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षको सिफारिसमा सम्बन्धित विषयमा शैक्षिक विशिष्टता तथा अस्पताल प्रशासनमा योग्य तथा वरिष्ठ शिक्षकहरूमध्येबाट कार्यकारी परिषद्ले गर्नेछ ।

(४) निर्देशक व्यवस्थापन समितिप्रति उत्तरदायी हुनेछन् ।

(५) निर्देशकको पदावधि ३ वर्षको हुनेछ ।

(६) निर्देशकको तलब, भत्ता, बिदा र अन्य सुविधाहरू कार्यकारी परिषद्ले तोके बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद : सात
काम, कर्तव्य र अधिकार

८. निर्देशकको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :

(१) केन्द्रबाट स्वीकृत अल्पकालीन तथा दीर्घकालीन योजना कार्यान्वयन गर्ने ।

(२) केन्द्रको वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गरी सम्बन्धित निकायमा पठाउने र स्वीकृत भएपछि कार्यक्रम तथा बजेट सञ्चालन गर्ने ।

(३) केन्द्र सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने आर्थिक सहायता, उपकरण, शैक्षिक सामग्री उपलब्ध गराउन सरकारी, गैह्रसरकारी राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय सङ्घ-संस्थाहरूसँग सम्पर्क राख्ने, वार्तालाप गर्ने र त्यसरी प्राप्त हुने दानदातव्य ग्रहण गर्ने स्वीकृतिका लागि सम्बन्धित निकायमा सिफारिस पठाउने र स्वीकृति प्राप्त भएपछि सोही अनुरूप दानदातव्य ग्रहण गरी कार्य सञ्चालन गर्ने ।

(४) केन्द्रको उद्देश्य अनुरूप सञ्चालन भइरहेका शैक्षिक तथा सेवा सम्बन्धी कार्यहरूको प्रगति विवरण व्यवस्थापन समितिमा पेस गरी स्वीकृत भएपछि सम्बन्धित निकायमा पेस गर्ने ।

(५) नियममा व्यवस्था भएको निकाय प्रमुखले प्रयोग गर्न पाउने अधिकार प्रयोग गर्ने ।

(६) स्वीकृत नीति र कार्य अनुरूप काठमाडौं विश्वविद्यालय स्कुल अफ मेडिकल

साइन्सेजसँग समन्वय गरी अनुसन्धान, प्रवचन, गोष्ठी आदि सञ्चालन गर्ने ।

(७) आफूमा निहित अधिकार आफ्नो मातहतका शिक्षक तथा कर्मचारीहरूलाई आ-आफ्नो क्षेत्रमा आवश्यकता अनुसार प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछन् ।

(८) केन्द्रका लागि विभिन्न प्रकारका पदहरू आवश्यक परेमा दरबन्दी सृजना गरी व्यवस्थापन समितिमा पेस गर्ने र व्यवस्थापन समितिको निर्णयपछि सम्बन्धित निकायमा आवश्यक पहल गर्ने ।

(९) केन्द्रको स्वीकृत दरबन्दीमा नियमानुसार अस्थायी वा करारमा नियुक्त गर्ने ।

(१०) कार्यकारी परिषद् र व्यवस्थापन समितिले तोकेका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

परिच्छेद : आठ
केन्द्रको कोष

९. कोषको व्यवस्थापन :

(१) विश्वविद्यालयबाट प्राप्त अनुदान रकम,

(२) अन्य स्रोतबाट प्राप्त देशी-विदेशी अनुदान, चन्दा, दानदातव्यबाट प्राप्त रकम, (यस अन्तर्गत रकम प्राप्त गर्नुअघि कार्यकारी परिषद्बाट स्वीकृति लिनु अनिवार्य हुनेछ)

(३) केन्द्रको सेवा प्रदान गरे बापत खर्च कटौती गरी बाँकी बचतमध्येबाट कार्यकारी परिषद्ले तोकेको प्रतिशतमा कोषमा जम्मा गरेको रकम ।

परिच्छेद : नौ
खाता सञ्चालन

१०. केन्द्रको खाता सञ्चालन सम्बन्धमा :

(१) केन्द्रले वार्षिक आय-व्ययका लागि छुट्टाछुट्टै बैङ्क खाता खोल्नेछ ।

(२) केन्द्रको लेखा सञ्चालन सम्बन्धमा व्यवस्थापन समितिले निर्णय गरे बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद : दस
लेखापरीक्षण

११. केन्द्रको लेखापरीक्षकको नियुक्ति र काम-कर्तव्य :

(१) लेखापरीक्षकको नियुक्ति कार्यकारी परिषद्ले गर्नेछ ।

(२) प्रत्येक वर्ष केन्द्रको लेखापरीक्षण गरिनेछ ।

(३) लेखापरीक्षकको प्रतिवेदन कार्यकारी परिषद्मा प्रत्येक वर्ष बुझाउनुपर्नेछ ।

परिच्छेद : एघार
विविध

१२. विविध :

(१) काठमाडौं विश्वविद्यालय स्कुल अफ मेडिकल साइन्सेजका शिक्षक स्वत: केन्द्रको पनि शिक्षक भएर कार्य गर्न सक्नेछन् । शिक्षकलाई तोकिए बमोजिम केन्द्रमा काम गर्ने गरी खटाउन सकिनेछ ।

(२) यस केन्द्रका सम्पूर्ण चिकित्सकहरू काठमाडौं विश्वविद्यालय शिक्षण अस्पतालको सम्बन्धित विभागको सम्पूर्ण प्राज्ञिक कार्यहरूप्रति उत्तरदायी हुनेछन् ।

(३) केन्द्रको निर्देशकको बिदा स्वीकृत गर्ने अधिकार व्यवस्थापन समितिलाई र केन्द्रका अन्य शिक्षक तथा कर्मचारीको बिदा स्वीकृत गर्ने अधिकार निर्देशकलाई हुनेछ ।

(४) केन्द्रका गतिविधि र कार्यहरू काठमाडौं विश्वविद्यालय तथा काठमाडौं विश्वविद्यालय स्कुल अफ मेडिकल साइन्सेजको मूलभूत उद्देश्य विपरीत हुने छैनन् ।

५) केन्द्रले लेटरहेड र छाप विश्वविद्यालयको नियमानुसार बनाउन सक्नेछ ।

परिच्छेद : बाह्र
बाधा-अड्काउ फुकाउने र विघटन

१३. बाधा-अड्काउ फुकाउने र विघटन सम्बन्धी अधिकार :

(१) यसमा उल्लिखित व्यवस्था र कार्यप्रणाली बमोजिम काम-कार्वाही गर्दा कुनै बाधा-अड्काउ पर्न गएमा त्यस्तो बाधा-अड्काउ हटाउने वा फुकाउने अधिकार काठमाडौं विश्वविद्यालयको कार्यकारी परिषद्लाई हुनेछ ।

(२) केन्द्र विघटन भएमा यसको सम्पत्ति र दायित्व काठमाडौं विश्वविद्यालयको हुनेछ ।

मिति २०८०/४/९ मा बसेको कार्यकारी परिषद्को ६९६ औं बैठकबाट अनुमोदित